

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๔)

ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก

พ.ศ. ๒๕๒๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

สภาพ เครื่องอุปกรณ์ และส่วนควบของรถที่ใช้ในการ
ขนส่งผู้โดยสาร และรถขนาดเล็ก

ส่วนที่ ๑

เครื่องอุปกรณ์และส่วนควบของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสาร

มาตรฐาน ๑ มาตรฐาน ๒ มาตรฐาน ๓ มาตรฐาน ๔ มาตรฐาน ๖

มาตรฐาน ๗ และรถขนาดเล็ก

ข้อ ๑ รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๑ มาตรฐาน ๒ มาตรฐาน ๓ มาตรฐาน ๔ มาตรฐาน ๖ มาตรฐาน ๗ และรถขนาดเล็กจะต้องมีเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบดังต่อไปนี้

(๑) กัสซี ตามแบบที่กรมการขนส่งทางบกเห็นชอบให้ใช้เป็น กัสซีรถโดยสาร แต่ทั้งนี้ จะต้องประกอบด้วย

(ก) โครงกัสซี ทำด้วยโลหะแข็งแรงตลอดความยาวของตัวถังรถ เมื่อต่อตัวถังแล้วสามารถรับน้ำหนักเต็มอัตราบรรทุกได้ทุกสภาพการใช้งานของรถ

(ข) กันชน ทั้งกันชนหน้าและกันชนท้ายที่ติดตั้งเสมอกับหน้ารถและท้ายรถหรือยื่นจากหน้ารถและท้ายรถระยะห่างพอสมควร

(ค) ระบบบังคับเลี้ยว ที่ทำงานได้คล่องตัว พวงมาลัยอยู่ในตำแหน่งที่ผู้ขับรถสามารถบังคับรถได้สะดวกและปลอดภัย กลไกบังคับ ต้องไม่สัมผัสกับส่วนอื่นใดของรถ อัตราส่วนระหว่างมุมหมุนของพวงมาลัยกับมุมเลี้ยวของล้อทั้งซ้ายและขวาต้องใกล้เคียงกัน แรงที่ใช้หมุนพวงมาลัยให้รถเลี้ยวซ้ายหรือขวาจะต้องใกล้เคียงกัน และไม่มากเกินไปจนสมควร

(ง) กงล้อและยาง

กงล้อทำด้วยโลหะ และยางเป็นชนิดกลวงสุบลมที่มีขนาดสามารถรับน้ำหนักเต็มอัตราบรรทุกได้โดยปลอดภัย

(จ) เพลาล้อ ที่มีขนาดสามารถรับน้ำหนักเต็มอัตราบรรทุกได้โดยปลอดภัย

(ฉ) สปริงและเครื่องผ่อนคลายความสั่นสะเทือน

สปริงมีขนาดสามารถรับน้ำหนักและการสั่นสะเทือนของตัวรถเต็มอัตราบรรทุกได้โดยปลอดภัย และมีเครื่องผ่อนคลายความสั่นสะเทือนที่ล้อทุกล้อ เพลาละไม่น้อยกว่า ๒ ชุด ซึ่งสามารถผ่อนคลายความสั่นสะเทือนได้ตามสมควร

สำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๓ (จ) มาตรฐาน ๓ (ฉ) และรถขนาดเล็ก จะมีเครื่องผ่อนคลายความสั่นสะเทือนเฉพาะเพลาหน้าก็ได้

(ช) แผ่นบังโคลน ที่ล้อทุกล้อ มีขนาดอย่างน้อยเต็มความกว้างของยางล้อทำด้วยโลหะหรือยางหรือวัสดุอื่นใด ทั้งนี้ อาจใช้พื้นรถที่เป็นโลหะแทนแผ่นบังโคลนได้ แต่ด้านหลังล้อทุกล้อต้องมีแผ่นยางแขวนไว้เต็มความกว้างของยางล้อ ระยะห่างพอสมควร และสูงจากพื้นไม่เกิน ๒๕ เซนติเมตร

(ซ) ห้ามล้อมือ ที่มีประสิทธิภาพตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด

(ฌ) ห้ามล้อเท้า ที่มีค้ำที่ล้อทุกล้อ ซึ่งจะเป็นระบบไฮดรอลิก หรือระบบลมก็ได้ ถ้าเป็นระบบลมใหม่เครื่องวัดความดันของลมหรือสัญญาณเตือนติดไว้ในที่ซึ่งผู้ขับรถมองเห็นได้ง่าย ทั้งนี้ โดยมีประสิทธิภาพตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด

รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๖ จะต้องมีระบบห้ามล้อฉุกเฉินที่สามารถทำให้รถตอนท้ายหยุดได้โดยอัตโนมัติ ในกรณีที่รถพ่วงหลุดจากรถตอนหน้า

(ญ) เครื่องกำเนิดพลังงาน ที่สามารถขับเคลื่อนรถในขณะที่
 ใช้น้ำมันก๊าดเต็มอัตราบรรทุกได้ด้วยความเร็วเหมาะสมและในสภาพใช้งาน
 ตามปกติ ซึ่งต้องไม่เกินเกณฑ์กำลังที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด
 และเครื่องกำเนิดพลังงานจะต้องไม่ทำให้เกิดก๊าซ ฝุ่น กว้น ละอองเคมี
 และเสียงเกินเกณฑ์ที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด ทั้งนี้ ให้มี
 ฝาครอบเครื่องกำเนิดพลังงานขนาดปิดเครื่องได้สนิท และสามารถเก็บ
 เสียงได้ตามความเหมาะสม

(ฉ) ระบบไอเสีย ที่มีเครื่องระบับเสียงและมีการบังหรือกัน
 ท่อไอเสียมิให้สัมผัสกับวัสดุติดไฟง่าย อันเป็นส่วนประกอบของรถ ส่วน
 ปลายของท่อไอเสียต้องขนานกับผิวทางและตรงออกท้ายรถ

สำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารที่มีทางขึ้นลงด้านท้ายรถ
 ส่วนปลายท่อไอเสียต้องขนานกับผิวทางและเบนออกตรงมุมท้ายรถ
 ด้านขวา

(ค) ระบบส่งกำลังงาน ประกอบด้วยคลัทช์ เฟืองส่งกำลัง
 เพลาส่งกำลังข้อต่อ และเฟืองท้าย สามารถส่งกำลังขับเคลื่อนรถในขณะที่
 ใช้น้ำมันก๊าดเต็มอัตราบรรทุกได้โดยปลอดภัยและให้มีห้วงหรือโช้รองรับ
 เพลาส่งกำลังที่ทำด้วยโลหะที่มีขนาดสามารถรองรับเพลาส่งกำลัง ในกรณี
 ที่หลุดหรือขาดไม่ให้กระแทกผิวทางได้

(ข) ระบบสตาร์ทเครื่องกำเนิดพลังงาน พร้อมสวิตช์ที่ผู้ขับ
 สามารถสตาร์ทเครื่องได้จากที่นั่งผู้ขับรถ

(๓) ระบบไฟฟ้า

ให้ใช้สายไฟฟ้าที่มีฉนวนหุ้มสาย และมีขนาดเหมาะสมกับปริมาณกระแสไฟฟ้าที่ผ่านสายนั้น การเดินสายไฟฟ้าภายในและภายนอกต้องเรียบร้อย และไม่เป็นที่ทำให้เกิดการลัดวงจรหรือเกิดอันตรายได้ง่าย ส่วนตัวถังที่ทำด้วยวัสดุสื่อไฟฟ้าต้องต่อให้ร่วมกับแบตเตอรี่ของรถ และแบตเตอรี่ต้องยึดแน่นกับตัวรถ ในกรณีที่แบตเตอรี่อยู่ในช่องแคบของตัวถัง จะต้องมีไม้หรือฉนวนกันตามความเหมาะสมด้วย

(๓) แตรสัญญาณ ชนิดไฟฟ้าเสียงเดียว ดังพอสมควร ความดังของเสียงแตรจะต้องอยู่ในเกณฑ์ที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด แตรสัญญาณอย่างอื่นนอกจากแตรไฟฟ้าหากจะนำมาใช้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากกรมการขนส่งทางบก ห้ามนำแตรสัญญาณที่มีเสียงทำให้เกิดความรำคาญหรือรบกวนสาธารณชนมาใช้

(๔) ถังเชื้อเพลิง ที่ใช้กับเครื่องกำเนิดพลังงานซึ่งมีสภาพไม่รั่วซึม มีฝาปิดอย่างดีและมีขนาดพอสมควร ติดตั้งไว้ในที่ปลอดภัยซึ่งป้องกันการเกิดเพลิงไหม้ รวมทั้งท่อส่งเชื้อเพลิงต้องมีสภาพดี ไม่รั่วซึมหรือเกิดอันตรายได้ง่าย

(๕) เครื่องวัดความเร็ว สามารถอ่านความเร็วของรถเป็นกิโลเมตรต่อชั่วโมง คลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละสิบ และจะต้องมีแสงสว่างให้สามารถอ่านความเร็วในเวลากลางคืนได้

(๖) เครื่องบันทึกความเร็ว ชนิดที่ได้รับความเห็นชอบจากกรมการขนส่งทางบก ซึ่งสามารถบันทึกระยะทาง เวลา และความเร็วของรถตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง บนกระดาษกราฟโดยอัตโนมัติ

ประเภทและลักษณะของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสาร และรถขนาดเล็กที่จะบังคับให้เครื่องยนต์ทักความเร็วตามวอร์คหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด

(๒) ตัวถัง ยึดติดกับโครงคัสช้อย่างมั่นคงแข็งแรง สามารถรับน้ำหนักเต็มอัตราบรรทุกได้ทุกสภาพการใช้งานของรถ รูปร่างภายนอก ต้องไม่มีส่วนยื่นที่แหลมหรือคมอันอาจก่อให้เกิดอันตราย แบบตัวถังของรถ ให้เป็นไปตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด หรือตามที่กรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบแล้ว แต่ทั้งนี้ จะต้องประกอบด้วย

(ก) กระจกกันลมหน้า กระจกกันลมหลัง และส่วนประกอบของตัวถังที่เป็นกระจก ต้องเป็นกระจกนิรภัยตามที่กรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบ

(ข) กระจกเงาสำหรับมองหลังอย่างน้อย ๑ บาน ซึ่งทำให้ผู้ขับรถมองเห็นสภาพการจราจรด้านข้าง ด้านหลัง และภายในรถได้ทุกขณะ

สำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๔ ต้องติดกระจกเงาให้เห็นภายในรถได้ทั้งชั้นล่างและชั้นบนได้ทุกขณะด้วย

(ค) เครื่องบดน้ำฝน มีใบบดน้ำที่กระจกหน้ารถ และมีขนาดที่สามารถบดน้ำได้เนื่อทกว้างพอให้ผู้ขับรถมองเห็นสภาพการจราจรด้านหน้ารถได้อย่างชัดเจน

สำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๔ ต้องมีใบบดน้ำที่กระจกหน้ารถชั้นบนด้วย

(ง) สีภายนอกและภายในซึ่งมีลักษณะเรียบร้อย

(จ) ตัวอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายอื่นใดที่ด้านข้าง ด้านหน้า และด้านหลังของตัวถัง ให้เป็นไปตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด หรือตามที่กรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบ

(ฉ) หลักรา ทำด้วยวัสดุที่มั่นคงแข็งแรง สามารถกันแดด กันฝนได้

สำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๓ (จ) และมาตรฐาน ๓ (ฉ) ในประเภทการขนส่งส่วนบุคคล หลังจากจะทำด้วยผ้าใบหรือวัสดุอื่นที่มีคุณภาพทัดเทียมกันก็ได้

(ช) พนรถ พนที่มั่นคงแข็งแรง สำหรับพนักขึ้นบนของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๔ ต้องมีมั่นคงแข็งแรง มีพนักหรือวัสดุอื่นที่มีคุณภาพทัดเทียมกัน ให้ความกว้างและความยาวของพนักได้พนักขึ้นบนต้องมีฝาครอบโดยทั่วไป

(ซ) หน้าต่าง ที่ด้านข้างรถ ซึ่งมีขนาดและจำนวนตามสมควร บานหน้าต่าง เป็นชนิดปิดเปิดได้ทำด้วยวัสดุที่มั่นคงแข็งแรง สามารถกันแดดกันฝนได้ มีกลอนหรือสลักสำหรับยึด ถ้าบานหน้าต่างทำด้วยวัสดุโปร่งแสง ต้องมีวัสดุสำหรับบังหรือกรองแสงแดด ขนาดเต็มพื้นที่ของวัสดุโปร่งแสงนั้น

บานหน้าต่างของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๑ มาตรฐาน ๒ มาตรฐาน ๔ (ก) และมาตรฐาน ๖ (ก) จะเป็นชนิดปิดเปิดไม่ได้ก็ได้ ถ้าเป็นชนิดปิดเปิดไม่ได้ ตัวถังจะต้องให้มีการถ่ายเทอากาศได้ดี ในกรณีที่เครื่องปรับอากาศขัดข้อง

บานหน้าต่างของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๓

(จ) มาตรฐาน ๓ (ฉ) และรถขนาดเล็ก จะใช้ผ้าใบหรือวัสดุอื่นที่มีคุณภาพทัดเทียมกันแทนบานหน้าต่างก็ได้ แต่ต้องมีสำหรับยึดติดกับตัวถัง

(ฉ) ประตูทางขึ้นลงและประตูฉุกเฉิน

บานประตูทางขึ้นลง อยู่ทางด้านข้างหรือทางด้านท้ายของรถ ในกรณีที่ประตูทางขึ้นลงอยู่ทางด้านข้าง บันไดทางขึ้นลงจะต้องไม่ยื่นออกนอกรถ ในกรณีที่ประตูทางขึ้นลงอยู่ทางด้านท้ายของรถ บันไดทางขึ้นลงให้ยื่นออกนอกรถได้

ประตูฉุกเฉิน อยู่ทางด้านข้างข้างขวาหรือทางด้านท้ายของรถ มีบานประตูเต็มส่วนกว้างและส่วนสูง มีเครื่องหมายแสดงว่าเป็นประตูฉุกเฉินพร้อมด้วยคำอธิบายวิธีเปิดเป็นภาษาไทย

ประเภทและลักษณะของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารและรถขนาดเล็กที่จะบังคับให้มีประตูทางขึ้นลงและประตูฉุกเฉิน จำนวน ขนาดและตำแหน่งประตูทางขึ้นลงและประตูฉุกเฉิน ให้เป็นไปตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด หรือตามที่กรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบ

(ญ) ทั้งนี้ผู้ขับรถซึ่งแตกต่างกันหากจากที่นั่งผู้โดยสาร สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ตรงแนบกับพนักอยู่ในตำแหน่งที่สามารถบังคับรถได้และมองเห็นสภาพการจราจรด้านหน้า ด้านข้าง และด้านหลัง เมื่อใช้กระจกสำหรับมองหลังได้อย่างชัดเจน

(ฎ) ที่นั่งผู้โดยสาร ตรงแน่นกับพนัก

แบบและการจัดวางที่นั่งของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารแต่ละมาตรฐาน ให้เป็นไปตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด หรือตามที่กรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบ

(ฏ) ห้องผู้ขับรถหรือราวกันผู้ขับรถที่มั่นคงแข็งแรงสำหรับแยกผู้ขับรถให้อยู่คนละส่วนกับผู้โดยสาร

สำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๒ (จ) มาตรฐาน ๓ (จ) มาตรฐาน ๓ (ฉ) และรถขนาดเล็ก จะมีราวกันผู้ขับรถหรือไม่ก็ได้

(ฐ) ราวยึดเหนี่ยว ที่มั่นคงแข็งแรงและสะอาดเรียบร้อย ตรงแน่นกับเพดานภายใน โดยมีความยาวและระยะห่างตามความเหมาะสม หรือมีที่ยึดเหนี่ยวอื่นใดที่ใช้การได้ทดแทนกัน และที่ประตูทางขึ้นลงต้องมีราวสำหรับยึดเหนี่ยวติดไว้ตามความเหมาะสมอย่างน้อย ประตูละ ๑ ราว

(ฑ) กรงสัญญาณหยุดรถ ที่มีเสียงดังพอสมควร พร้อมด้วยที่กดกรงสัญญาณติดไว้ภายในรถ

ประเภทและลักษณะของรถ ที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสาร และรถขนาดเล็กที่จะบังคับให้มีกรงสัญญาณหยุดรถ จำนวนและตำแหน่งที่ติดตั้งกรงสัญญาณหยุดรถ ให้เป็นไปตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด หรือตามที่กรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบ

(ต) วัสดุสะท้อนแสง

ให้มีวัสดุสะท้อนแสงสีแดงจำนวน ๒ แผ่น จะเป็นลักษณะวงกลมมีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๕ เซนติเมตร หรือสามเหลี่ยมด้านเท่า หรือสี่เหลี่ยมจัตุรัส หรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า หมดความยาวด้านละไม่น้อยกว่า ๕ เซนติเมตร ติดที่ด้านท้ายรถข้างซ้ายและข้างขวา สูงจากผิวทางไม่น้อยกว่า ๔๐ เซนติเมตร และไม่เกิน ๑.๔๐ เมตร สามารถสะท้อนแสงเห็นได้ในเวลากลางคืนในระยะไม่น้อยกว่า ๑๕๐ เมตร

สำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารและรถขนาดเล็กที่มีวัสดุสะท้อนแสงรวมอยู่กับโคมไฟท้าย จะมีวัสดุสะท้อนแสงตามที่กล่าวมาแล้วหรือไม่ก็ได้

(๓) โคมไฟและสัญญาณ

ให้มีโคมไฟและสัญญาณดังต่อไปนี้ ที่มีกำลังไฟและความส่องสว่างตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด คือ

(ก) โคมไฟแสงพุ่งไกล แสงขาวหรือเหลืองอ่อน จำนวน ๒ ดวง ติดอยู่ในระดับเดียวกันที่ด้านหน้ารถข้างซ้ายและข้างขวา แห่งละ ๑ ดวง จุดกึ่งกลางโคมไฟห่างจากด้านข้างริมสุดของหน้ารถไม่เกิน ๔๐ เซนติเมตร สูงจากผิวทางไม่น้อยกว่า ๔๐ เซนติเมตร และไม่เกิน ๑.๓๕ เมตร

(ข) โคมไฟแสงพุ่งต่ำ แสงขาวหรือเหลืองอ่อน จำนวน ๒ ดวง ติดอยู่ในระดับเดียวกันที่ด้านหน้ารถข้างซ้ายและข้างขวา แห่งละ ๑ ดวง จุดกึ่งกลางโคมไฟห่างจากด้านข้างริมสุดของหน้ารถไม่เกิน

๔๐ เซนติเมตร สูงจากผิวทางไม่น้อยกว่า ๔๐ เซนติเมตร และไม่เกิน ๑.๓๕ เมตร โคมไฟแสงพุ่งต่ำอาจรวมอยู่ในโคมไฟแสงพุ่งไกล หรือแยกกันก็ได้

(ค) โคมไฟจุด จำนวน ๔ ดวง ติดที่ด้านหน้าและด้านท้าย ข้างซ้ายและข้างขวา แห่งละ ๑ ดวง โคมไฟด้านหน้าใช้แสงขาวหรือเหลือง ด้านท้ายใช้แสงแดง แต่ละด้านติดอยู่ในระดับเดียวกัน สูงจากผิวทางไม่น้อยกว่า ๓๕ เซนติเมตร และไม่เกิน ๑.๑๕ เมตร โคมไฟจุดท้ายอาจรวมอยู่ในโคมไฟท้าย หรือแยกกันก็ได้

(ง) โคมไฟเลี้ยว ชนิดใช้ไฟกระพริบ จำนวน ๔ ดวง ติดที่ด้านหน้าและด้านท้าย ข้างซ้ายและข้างขวา แห่งละ ๑ ดวง โคมไฟด้านหน้าใช้แสงขาวหรือเหลือง ด้านท้ายใช้แสงแดงหรือเหลือง แต่ละด้านติดอยู่ในระดับเดียวกัน สูงจากผิวทางไม่น้อยกว่า ๓๕ เซนติเมตร และไม่เกิน ๑.๑๕ เมตร โคมไฟทุกดวงในข้างเดียวกันต้องกระพริบพร้อมกันในขณะที่รถเลี้ยวซ้ายหรือเลี้ยวขวา แล้วแต่กรณี โคมไฟเลี้ยวด้านหน้าอาจรวมอยู่ในโคมไฟจุดหน้าหรือแยกกันก็ได้ โคมไฟเลี้ยวด้านท้ายอาจรวมอยู่ในโคมไฟจุดท้ายหรือโคมไฟท้าย หรือแยกกันก็ได้

(จ) โคมไฟท้าย แสงแดง จำนวน ๒ ดวง ติดอยู่ในระดับเดียวกันที่ด้านท้ายรถ ข้างซ้ายและข้างขวา แห่งละ ๑ ดวง จุดกึ่งกลางโคมไฟห่างจากด้านข้างริมสุดไม่เกิน ๔๐ เซนติเมตร สูงจากผิวทางไม่น้อยกว่า ๓๕ เซนติเมตร และไม่เกิน ๑.๑๕ เมตร

(ฉ) โคมไฟหยุด แสงแดง จำนวน ๒ ดวง ติดอยู่ในระดับเดียวกันที่ด้านท้ายรถข้างซ้ายและข้างขวา ห่างละ ๑ ดวง จุดกึ่งกลางโคมไฟห่างจากด้านข้างริมสุดไม่เกิน ๔๐ เซนติเมตร สูงจากผิวทางไม่น้อยกว่า ๓.๕ เซนติเมตร และไม่เกิน ๑.๖๕ เมตร โคมไฟหยุดอาจรวมอยู่ในโคมไฟจอดท้ายหรือโคมไฟท้าย หรือแยกกันก็ได้ ถ้ารวมอยู่ในโคมไฟจอดท้ายหรือโคมไฟท้าย จะต้องมีความสว่างมากกว่าความสว่างของโคมไฟจอดท้ายหรือโคมไฟท้ายนั้น และจะให้ความสว่างเฉพาะขณะใช้ห้ามล้อเท่านั้น

(ช) โคมไฟส่องป้ายทะเบียน แสงขาวจำนวนไม่เกิน ๒ ดวง พร้อมทั้งแสง ติดอยู่ด้านบนหรือด้านล่างหรือด้านข้างของแผ่นป้ายทะเบียน

(ซ) โคมไฟแสดงส่วนสูง ส่วนกว้าง และลักษณะรถ ที่ด้านหน้าตอนบนหลังการรถ จำนวน ๔ ดวง โดยติดดวงริมให้อยู่ห่างจากด้านข้างริมสุดไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร และติดดวงใบให้ห่างจากดวงริมเป็นระยะประมาณ ๔๐ เซนติเมตร และให้มีโคมไฟแสงแดงด้านท้ายรถตอนบนหลังคา จำนวน ๒ ดวง ติดไว้ริมสุด ด้านละ ๑ ดวง ทั้งนี้ เฉพาะรถที่มีความสูงเกิน ๒.๕๐ เมตร

โคมไฟหลังคาหน้าแสดงประเภทรถให้ใช้ดังนี้

๑) รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารในประเภทการขนส่งประจำทางใช้โคมไฟแสงน้ำเงิน

๒) รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารในประเภทการขนส่งไม่ประจำทาง ใช้โคมไฟแสงเหลือง

๓) รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารในประเภทการขนส่งส่วนบุคคลใช้โคมไฟแสงขาว

๔) รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารในประเภทการขนส่งโดยรถขนาดเล็ก ใช้โคมไฟแสงม่วง

(ฉ) โคมไฟภายในรถ แสงขาว มีแสงสว่างพอสมควรติดไว้ภายในรถ และจะมีโคมไฟสำหรับอ่านหนังสือประจำทุกที่นั่งด้วยก็ได้

ประเภทและลักษณะของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสาร และรถขนาดเล็กที่จะบังคับให้ใช้โคมไฟภายในรถ จำนวนและตำแหน่งของโคมไฟภายในรถ ให้เป็นไปตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด หรือตามที่กรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบ

(ญ) โคมไฟส่องป้ายแสดงเส้นทาง แสงขาว ส่องทั้งป้ายแสดงเส้นทางที่ด้านหน้ารถตอนบนหลังคา

โคมไฟอื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้ว ถ้าจะนำมาใช้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากกรมการขนส่งทางบก

โคมไฟแสดงส่วนสูง ส่วนกว้าง ลักษณะรถ และโคมไฟหลังการติดสำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสาร ในประเภทการขนส่งส่วนบุคคล ถ้าจะเพิ่มจำนวนให้มากกว่าที่กำหนดไว้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากกรมการขนส่งทางบก

ข้อ ๒ นอกจากจะต้องมีเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ แล้ว รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๖ จะต้องมีอุปกรณ์ต่อพ่วงที่สามารถให้รถตอนท้ายเคลื่อนตัวขึ้นลง และเลี้ยวตามรถตอนหน้าได้โดยปลอดภัย และมีเครื่องบังคับที่ทำให้รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๖ ถอยหลังได้เสมือนเป็นรถตอนเดียวกันด้วย

ข้อ ๓ รถตามข้อ ๑ ที่กำหนดให้สำหรับผู้โดยสารยืนได้ ให้บริเวณพื้นที่สำหรับผู้โดยสารยืนต้องเป็นพื้นที่ราบซึ่งมีความกว้างและความยาวพอเหมาะที่จะให้ผู้โดยสารยืนได้ โดยถือเกณฑ์พื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑,๒๐๐ ตารางเซนติเมตร ต่อผู้โดยสารยืน ๑ คน

ข้อ ๔ รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๑ มาตรฐาน ๒ และมาตรฐาน ๖ ซึ่งมีที่เก็บสัมภาระได้ ให้มีที่เก็บสัมภาระไว้ที่ด้านล่างของรถหรือชั้นภายในรถ

รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๓ (ข) มาตรฐาน ๓ (ง) มาตรฐาน ๓ (จ) และมาตรฐาน ๓ (ฉ) ซึ่งมีที่เก็บสัมภาระได้ ให้มีที่เก็บสัมภาระไว้ที่ด้านล่างของรถนั้นภายในรถหรือบนหลังคาก็ได้

รถขนาดเล็ก ให้มีที่เก็บสัมภาระไว้บนหลังคาหรือภายในรถ โดยมีไว้ที่ด้านล่างด้วยก็ได้

ข้อ ๕ รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๑ มาตรฐาน ๒ มาตรฐาน ๔ (ก) มาตรฐาน ๕ (ก) และมาตรฐาน ๖ (ก) ให้มีเครื่องปรับอากาศที่มีประสิทธิภาพสามารถปรับอากาศภายในรถให้มีอุณหภูมิสม่ำเสมอพอเหมาะ และมีพัดลมดูดอากาศอย่างน้อย ๒ เครื่อง

ข้อ ๖ รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๑ และรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐานอื่นซึ่งมีห้องสุขภัณฑ์ใต้ ใหม่ห้องสุขภัณฑ์ภายในรถ ซึ่งมีขนาดความกว้าง ความยาว และความสูงพอสมควรสำหรับใช้ถ่ายอุจจาระและปัสสาวะได้และมีอ่างสำหรับล้างมือด้วย ห้องสุขภัณฑ์จะต้องมีที่สำหรับเก็บอุจจาระและปัสสาวะอย่างดีไม่รั่วซึม และป้องกันกลิ่นเหม็นได้

ข้อ ๗ รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๑ และรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐานอื่นซึ่งมีที่เตรียมอาหารและเครื่องดื่มใต้ใหม่ที่เตรียมอาหารและเครื่องดื่มอยู่ตอนท้ายภายในรถขนาดพอสมควร

ข้อ ๘ นอกจากจะต้องมีเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ แล้ว รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๑ อย่างน้อยจะต้องมีอุปกรณ์ให้เสียงและประชาสัมพันธ์ ดังนี้

- (๑) เครื่องรับวิทยุ ๑ เครื่อง
- (๒) เครื่องเล่นเทปบันทึกเสียง ๑ เครื่อง
- (๓) เครื่องขยายเสียง ขนาดพอสมควร ๑ เครื่อง

อุปกรณ์ให้เสียงและประชาสัมพันธ์ตาม (๑) (๒) และ (๓) อาจรวมอยู่ในเครื่องเดียวกันได้

ข้อ ๙ รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๑ มาตรฐาน ๒ และมาตรฐาน ๖ ในประเภทการขนส่งประจำทางและการขนส่งไม่ประจำทางต้องมีเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย ๒ เครื่อง

รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๔ (ก) ในประเภทการขนส่งประจำทางและการขนส่งไม่ประจำทางต้องมีเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย ๒ เครื่อง

เครื่องดับเพลิงตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ต้องมีขนาดพอสมควร
ติดตั้งไว้ภายในรถในที่เหมาะสม ซึ่งพร้อมที่จะใช้การได้ทุกขณะ

ส่วนที่ ๒

เครื่องอุปกรณ์และส่วนควบของรถที่ใช้ในการขนส่ง

ผู้โดยสารมาตรฐาน ๕

ข้อ ๑๐ รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๕ จะต้องมี
เครื่องอุปกรณ์และส่วนควบ ดังต่อไปนี้

(๑) กัสซี ตามแบบที่กรมการขนส่งทางบกเห็นชอบให้ใช้เป็น
กัสซีรถโดยสาร แต่ทั้งนี้ จะต้องประกอบด้วย

(ก) โครงกัสซี ทำด้วยโลหะแข็งแรงตลอดความยาวของ
ตัวรถ เมื่อต่อตัวถังแล้วสามารถรับน้ำหนักเต็มอัตราบรรทุกได้ทุกสภาพ
การใช้งานของรถ

(ข) กันชน

ให้มีกันชนท้ายที่ติดตั้งเสมอกับท้ายรถหรือยื่นจาก
ท้ายรถในระยะห่างพอสมควร และจะมีกันชนหน้าหรือไม่ก็ได้

(ค) อุปกรณ์ต่อพ่วง ซึ่งได้แก่แขนพ่วงทำด้วยโลหะขนาด
พอสมควร สามารถลากจูงได้ในขณะบรรทุกเต็มอัตรา และสามารถ
เคลื่อนตัวขึ้นลงได้ พร้อมทั้งมีจานหมุน ทำด้วยโลหะหรืออุปกรณ์ต่อพ่วง
อื่นใดที่ได้รับความเห็นชอบจากกรมการขนส่งทางบก ติดบนเพลาล้อหน้า
ทำให้ออกหน้าเลี้ยวตามรถลากจูงได้โดยปลอดภัย และมีเครื่องบังคับให้

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕

รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๕ ขณะต่อกับรถลากจึงสามารถ
ถอยหลังได้ ความยาวของแขนพ่วง ให้เป็นไปตามที่กรมการขนส่งทางบก
ประกาศกำหนด

(ง) กงล้อและยาง

กงล้อทำด้วยโลหะและยางเป็นชนิดกลวงสู่บลม ที่มี
ขนาดสามารถรับน้ำหนักเต็มอัตราบรรทุกได้โดยปลอดภัย

(จ) เพลาล้อ ที่มีขนาดสามารถรับน้ำหนักเต็มอัตราบรรทุก
ได้โดยปลอดภัย

(ฉ) สปริงและเครื่องผ่อนคลายความสั่นสะเทือน

สปริงมีขนาดสามารถรับน้ำหนักและการสั่นสะเทือน
ของตัวรถเต็มอัตราบรรทุกได้โดยปลอดภัย และมีเครื่องผ่อนคลายความ
สั่นสะเทือนที่ล้อทุกล้อเพลาละไม่น้อยกว่า ๒ ชุด ซึ่งสามารถผ่อนคลาย
ความสั่นสะเทือนได้ตามสมควร

(ช) แผ่นบังโคลน ที่ล้อทุกล้อ มีขนาดอย่างน้อยเพิ่มความ
กว้างของยางล้อทำด้วยโลหะหรือยางหุ้มล้ออื่น ทั้งนี้ อาจใช้พื้นรถเป็น
โลหะแทนแผ่นบังโคลนได้ แต่ด้านหลังล้อทุกล้อต้องมีแผ่นยางแฉนวนไว้
เพิ่มความกว้างของยางล้อ ระยะห่างพอสมควร และสูงจากพื้นไม่เกิน
๒๕ เซนติเมตร

(ซ) ระบบห้ามล้อ จะต้องเป็นระบบที่สามารถห้ามล้อได้
โดยใช้เครื่องห้ามล้อจากรถลากจูง และต้องมีระบบห้ามล้อฉุกเฉิน ที่
สามารถทำให้รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๕ หยุดได้โดย
อัตโนมัติ ในกรณีที่หลุดจากรถลากจูง

(ณ) ระบบไฟฟ้า

ให้ใช้สายไฟที่มีฉนวนหุ้มสาย และมีขนาดเหมาะสมกับปริมาณกระแสไฟฟ้าที่ผ่านในสายนั้น การเดินสายไฟภายในและภายนอกต้องเรียบร้อย และไม่เป็นที่ให้เกิดการลัดวงจรหรือเกิดอันตรายได้ง่าย ส่วนตัวถังที่ทำด้วยวัสดุสื่อนำไฟฟ้า ต้องต่อให้ร่วมกับเบสเดือร์ของรถ ขั้วสายไฟ สวิตช์ที่อาจเกิดประกายไฟได้ ต้องใช้ฉนวนหุ้มปิด

(๒) ตัวถัง ยึดติดกับโครงค้ำอย่างมั่นคงแข็งแรง สามารถรับน้ำหนักเต็มอัตราบรรทุกได้ทุกสภาพการใช้งานของรถ รูปร่างภายนอกต้องไม่มีส่วนยื่นที่แหลมหรือคมอันอาจก่อให้เกิดอันตราย แบบตัวถังของรถให้เป็นไปตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด หรือตามที่กรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบ แต่ทั้งนี้ จะต้องประกอบด้วย

(ก) กระชกกั้นลมหน้า กระชกกั้นลมหลัง และส่วนประกอบของตัวถังที่เป็นกระชก จะต้องเป็นกระชกนิรภัยตามที่กรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบ

(ข) สีภายนอกและภายในซึ่งมีลักษณะเรียบร้อย

(ค) เครื่องหมาย เป็นแผ่นโลหะสีเหลี่ยมมุมฉาก ความยาวไม่น้อยกว่าด้านละ ๓๐ เซนติเมตร พื้นสีขาวหรือสีเหลือง ขอบสีแดง ความกว้างของขอบสีแดงไม่น้อยกว่า ๓ เซนติเมตร โดยรอบ สามารถสะท้อนแสงมองเห็นได้ชัดเจนในเวลากลางวัน ทัศนะไม่น้อยกว่า ๑๕๐ เมตร ตรงกลางมีรูปรถพ่วงหรืออักษรไทยว่า “รถพ่วง” สีดำติดอยู่ที่ด้านท้ายในระดับสูงไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร และไม่เกิน ๑.๕๐ เมตร

ตัวอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายอื่นใดที่ด้านข้าง ด้านหน้า และด้านหลังของตัวถัง ให้เป็นไปตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด หรือตามที่กรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบ

(ง) หลังคา ทำด้วยวัสดุที่มั่นคงแข็งแรง สามารถกันแดด กันฝนได้

(จ) พื้นรถ พื้นที่นั่งแข็งแรง

(ฉ) หน้าต่าง ที่ด้านข้างรถ ซึ่งมีขนาดและจำนวนตามสมควร บานหน้าต่างเป็นชนิดเปิดได้ทำด้วยวัสดุที่มั่นคงแข็งแรง สามารถกันแดดกันฝนได้ มีกลอนหรือสลักสำหรับยึดถ้ามานหน้าต่าง ทำด้วยวัสดุโปร่งแสง ต้องมีวัสดุสำหรับบังหรือกรองแสงแดด ขนาดเต็มพื้นที่ของวัสดุโปร่งแสงนั้น

บานหน้าต่างของรถปรับอากาศจะเป็นชนิดเปิดไม่ได้ก็ได้ ถ้าเป็นชนิดเปิดไม่ได้ ตัวถังจะต้องให้มีการถ่ายเทอากาศได้ดี ในกรณีที่เครื่องปรับอากาศขัดข้อง

(ช) ประตูทางขึ้นลงและประตูฉุกเฉิน

ประตูทางขึ้นลง อยู่ทางด้านข้างของรถ บันไดทางขึ้นลงจะต้องไม่ยื่นออกนอกกรก

ประตูฉุกเฉิน อยู่ทางด้านข้างข้างขวาหรือที่ด้านท้ายของรถ มีบานประตูเต็มส่วนกว้างและส่วนสูง มีเครื่องหมายแสดงว่าเป็นประตูฉุกเฉิน พร้อมด้วยคำอธิบายวิธีเปิดเป็นภาษาไทย

ประเภทของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๕ ที่จะบังคับให้เพิ่มประตูทางขึ้นลงและประตูฉุกเฉิน จำนวน ขนาดและตำแหน่งของประตูทางขึ้นลงและประตูฉุกเฉิน ให้เป็นไปตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด หรือตามที่กรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบ

(ข) ที่นั่งผู้โดยสาร ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ (๒) (ก)

(ฅ) รวดยึดเหนี่ยว ที่มั่นคงแข็งแรงและสะอาดเรียบร้อย ตรงแน่นกับเพดานภายใน โดยมีความยาวและระยะห่างตามความเหมาะสม หรือมีที่ยึดเหนี่ยวอื่นใดที่ใช้การได้ทดแทนกัน และที่ประตูทางขึ้นลงต้องมีราวสำหรับยึดเหนี่ยวติดไว้ตามความเหมาะสมอย่างน้อย ประตูละ ๑ ราว

(ฉ) กรงสัญญาณหยุดรถ ที่มีเสียงดังพอสมควรพร้อมด้วยที่กดกรงสัญญาณติดไว้ภายในรถ

ประเภทของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๕ ที่จะบังคับให้เพิ่มกรงสัญญาณหยุดรถตามวรรคหนึ่ง จำนวนและตำแหน่งที่ติดตั้งกรงสัญญาณหยุดรถให้เป็นไปตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด หรือตามที่กรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบ

(ค) วัสดุสะท้อนแสง มีลักษณะเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ (๒) (ค)

(๓) โคมไฟและสัญญาณ

ให้มิโคมไฟและสัญญาณดังต่อไปนี้ ที่ทำงานได้ร่วมกับรถลากของ และมีกำลังไฟและความส่องสว่างตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศ กำหนด คือ

(ก) โคมไฟจุด จำนวน ๒ ดวง ติดที่ด้านท้ายข้างซ้าย และข้างขวาแห่งละ ๑ ดวง ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ (๓) (ก)

(ข) โคมไฟเลี้ยว จำนวน ๒ ดวง ติดที่ด้านท้ายข้างซ้าย และข้างขวาแห่งละ ๑ ดวง ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ใน ข้อ ๑ (๓) (ง)

(ค) โคมไฟท้าย ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ใน ข้อ ๑ (๓) (จ)

(ง) โคมไฟหยุด ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ใน ข้อ ๑ (๓) (ฉ)

(จ) โคมไฟแสดงส่วนสูง ส่วนกว้าง และลักษณะรถ ซึ่งมี ลักษณะเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ (๓) (ซ)

(ฉ) โคมไฟภายใน ซึ่งมีลักษณะและจำนวนเช่นเดียวกับที่ กำหนดไว้ในข้อ ๑ (๓) (ณ)

(ซ) โคมไฟส่องป้ายแสดงเส้นทาง ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ (๓) (ญ)

โคมไฟอื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้ว ถ้าจะนำมาใช้ ต้อง ได้รับความเห็นชอบจากกรมการขนส่งทางบก

โคมไฟแสดงส่วนสูง ส่วนกว้าง ลักษณะรถ และโคมไฟ
หลังการรถสำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารในประเภทการขนส่งส่วน
บุคคล ถ้าจะเพิ่มจำนวนให้มากกว่าที่กำหนดไว้ต้องได้รับความเห็นชอบ
จากกรมการขนส่งทางบก

ข้อ ๑๑ รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๕ ที่มีที่เก็บ
สัมภาระ ให้มีที่เก็บสัมภาระไว้ที่ด้านล่างของรถ

ข้อ ๑๒ ให้นำข้อ ๓ ข้อ ๕ ข้อ ๖ และข้อ ๗ มาใช้บังคับแก่รถ
ที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๕ โดยอนุโลม

ส่วนที่ ๓

ขนาดของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารและรถขนาดเล็ก

ข้อ ๑๓ รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารและรถขนาดเล็ก ให้มี
ขนาดตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

(๑) ความกว้าง เมื่อวัดจากส่วนที่กว้างที่สุดของตัวถัง รวมส่วน
ประกอบที่ยื่นออกจากตัวถัง แต่ไม่รวมกระจกเงาสำหรับมองหลัง จะต้อง
ไม่เกิน ๒.๕๐ เมตร แต่ทั้งนี้ ตัวถังด้านข้างจะยื่นเกินขอบทางด้านนอก
ของเพลาท้ายได้ไม่เกิน ๑๕ เซนติเมตร

(๒) ความสูง

ความสูงภายนอกของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๑
มาตรฐาน ๒ (ก) มาตรฐาน ๒ (ข) มาตรฐาน ๓ (ก) มาตรฐาน ๓ (ข)

มาตรฐาน ๕ และ มาตรฐาน ๖ เมื่อวัดจากพื้นราบถึงส่วนที่สูงที่สุดของรถ จะต้องไม่เกิน ๓.๕๐ เมตร

ความสูงภายนอกของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๒ (ค) มาตรฐาน ๒ (ง) มาตรฐาน ๒ (จ) มาตรฐาน ๓ (ค) มาตรฐาน ๓ (ง) มาตรฐาน ๓ (จ) มาตรฐาน ๓ (ฉ) และรถขนาดเล็ก เมื่อวัดจากพื้นราบถึงส่วนที่สูงที่สุดของรถจะต้องไม่เกิน ๓ เมตร

ความสูงภายนอกของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๔ และมาตรฐาน ๑ เมื่อวัดจากพื้นราบถึงส่วนที่สูงที่สุดของรถ จะต้องไม่เกิน ๔.๘๐ เมตร

ความสูงภายในของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารและรถขนาดเล็กให้เป็นไปตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด หรือตามที่กรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบ

(๓) ความยาว

ความยาวของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๑ มาตรฐาน ๒ (ก) มาตรฐาน ๒ (ข) มาตรฐาน ๓ (ก) มาตรฐาน ๓ (ข) และมาตรฐาน ๑ เมื่อวัดจากกันชนหน้าถึงส่วนท้ายสุดของรถ จะต้องไม่เกิน ๑๒ เมตร

ความยาวของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๒ (ค) มาตรฐาน ๒ (ง) มาตรฐาน ๒ (จ) มาตรฐาน ๓ (ค) มาตรฐาน ๓ (ง) มาตรฐาน ๓ (จ) มาตรฐาน ๓ (ฉ) มาตรฐาน ๔ มาตรฐาน ๕ และรถขนาดเล็ก เมื่อวัดจากกันชนหน้า หรือส่วนหน้าสุดไม่รวมแขนพวงถึงส่วนกว้างสุดของรถ จะต้องไม่เกิน ๑๐ เมตร

ความยาวของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๖ เมื่อวัดจากกันชนหน้าถึงส่วนท้ายสุดของรถ จะต้องไม่เกิน ๑๘ เมตร

(๔) ส่วนยื่นหน้า เมื่อวัดจากส่วนหน้าสุดของตัวถัง ไม่รวมกันชนหรือแขนพ่วงถึงศูนย์กลางเพลาล้อหน้า จะต้องมีความยาวไม่เกินกึ่งหนึ่งของช่วงล้อ หรือไม่เกินกึ่งหนึ่งของช่วงล้อตอนหน้าในกรณีที่ดินนั้นเป็นรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๖

ช่วงล้อ หมายความว่า ระยะระหว่างศูนย์กลางเพลาล้อหน้าสุดถึงศูนย์กลางเพลาล้อท้าย หรือศูนย์กลางเพลาล้อคู่ท้ายในกรณีเพลาล้อคู่ท้ายเป็นเพลาคู่

ช่วงล้อของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๖ หมายความว่า ระยะระหว่างศูนย์กลางเพลาล้อคู่หน้าสุดถึงศูนย์กลางเพลาล้อท้ายหรือศูนย์กลางเพลาล้อคู่ท้ายของรถตอนหน้าและระยะระหว่างศูนย์กลางเพลาล้อท้าย หรือเพลาล้อคู่ท้ายของรถตอนหน้าถึงศูนย์กลางเพลาล้อหรือศูนย์กลางระหว่างเพลาล้อคู่ของรถตอนท้าย

(๕) ส่วนยื่นท้าย เมื่อวัดจากส่วนท้ายสุดของตัวถังส่วนบรรทุก ไม่รวมกันชนถึงศูนย์กลางเพลาล้อท้าย หรือถึงศูนย์กลางเพลาล้อคู่ท้ายในกรณีเพลาล้อคู่ท้ายเป็นเพลาคู่จะต้องมีความยาวไม่เกินสองในสามของช่วงล้อ

รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารที่มีประตูทางขึ้นลงด้านท้าย และรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๖ นั้น ส่วนยื่นท้ายจะต้องมีความยาวไม่เกินกึ่งหนึ่งของช่วงล้อหรือไม่เกินกึ่งหนึ่งของช่วงล้อตอนท้าย

ข้อ ๑๔ รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๕ มาตรฐาน ๖ และมาตรฐาน ๗ ซึ่งเป็นรถเฉพาะกิจ จะมีความกว้าง ความสูง ความยาว ส่วนยื่นหน้า และส่วนยื่นท้ายเกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๓ ก็ได้ หากมีความจำเป็นตามลักษณะของการใช้งานเฉพาะกิจ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากกรมการขนส่งทางบก

หมวด ๒

สภาพ เครื่องอุปกรณ์ และส่วนควบของรถที่ใช้ในการ
ขนส่งสัตว์หรือสิ่งของ

ส่วนที่ ๑

รถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๑ ลักษณะ ๒

ลักษณะ ๓ ลักษณะ ๔ ลักษณะ ๕ และลักษณะ ๘

ข้อ ๑๕ รถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๑ ลักษณะ ๒ ลักษณะ ๓ ลักษณะ ๔ ลักษณะ ๕ และลักษณะ ๘ จะต้องมีเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบ ดังต่อไปนี้

(๑) คัสชี ตามแบบที่ผู้ผลิตออกแบบและกรมการขนส่งทางบกเห็นชอบให้ใช้เป็นคัสชีรถบรรทุก แต่ทั้งนี้ จะต้องประกอบด้วย

(ก) โครงคัสชี ทำด้วยโลหะแข็งแรงตลอดความยาวของตัวรถ เมื่อต่อตัวถังแล้ว สามารถรับน้ำหนักเต็มอัตราบรรทุกได้ทุกสภาพการใช้งานของรถ

(ข) กันชน

ให้มกันชนหน้ายื่นจากหน้ารถระยะห่างพอสมควร

สำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๔ จะต้องมียกขึ้นท้ายขึ้นจากท้ายรถระยะห่างพอสมควร

(ค) ระบบบังคับเบรกที่ทำงานได้คล่องตัว พวงมาลัยอยู่ในตำแหน่งที่ผู้ขับรถสามารถบังคับรถได้สะดวกและปลอดภัย กลไกบังคับต้องไม่สัมผัสกับส่วนอื่นใดของรถอัตราส่วนระหว่างมุมหมุนของพวงมาลัยกับมุมเบี่ยงของล้อทั้งซ้ายและขวาต้องใกล้เคียงกันแรงที่ใช้หมุนพวงมาลัยให้รถเลี้ยวซ้ายหรือขวาจะต้องใกล้เคียงกันและไม่มากเกินไปสมควร

(ง) กงล้อและยาง

กงล้อทำด้วยโลหะและยางเป็นชนิดกลางสู่บลมที่มีขนาดสามารถรับน้ำหนักเต็มอัตราบรรทุกได้โดยปลอดภัย

(จ) เพลาล้อที่มีขนาดสามารถรับน้ำหนักเต็มอัตราบรรทุกได้โดยปลอดภัย

(ฉ) สปริงและเครื่องผ่อนคลายความสั่นสะเทือน

สปริงมีขนาดสามารถรับน้ำหนักและการสั่นสะเทือนของตัวรถขณะบรรทุกเต็มอัตราได้โดยปลอดภัย และมีเครื่องผ่อนคลายความสั่นสะเทือนที่เพลาล้อหน้าไม่น้อยกว่า ๒ ชุด ซึ่งสามารถผ่อนคลายความสั่นสะเทือนได้ตามสมควร

(ซ) แผ่นบังโคลนที่ล้อทุกล้อ มีขนาดอย่างน้อยเต็มความกว้างของยางล้อ ทำด้วยโลหะหรือยาง หรือวัสดุอื่นใด สำหรับล้อหลังสุดของรถ ส่วนล่างสุดของแผ่นบังโคลน ต้องสูงจากพื้นราบไม่เกิน ๒๕ เซนติเมตร

เล่ม ๕๕ ตอนที่ ๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕

(ข) ห้ามล้อมือที่มีประสิทธิภาพตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด

(ฅ) ห้ามล้อเท้าที่บังคับล้อทุกล้อ ซึ่งจะเป็นระบบไฮดรอลิกหรือระบบลมก็ได้ ถ้าเป็นระบบลม ให้มีเครื่องวัดความดันของลมหรือสัญญาณเตือนไว้ในที่ซึ่งผู้ขับรถมองเห็นได้ง่าย ทั้งนี้ โดยมีประสิทธิภาพตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด

(ญ) เครื่องกำเนิดพลังงาน ที่สามารถขับเคลื่อนรถด้วยความเร็วที่เหมาะสมและในสภาพใช้งานตามปกติซึ่งต้องไม่เกินเกณฑ์กำลังที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด และเครื่องกำเนิดพลังงานจะต้องไม่ทำให้เกิดก๊าซ ฝุ่น ควัน ละอองเคมี และเสียงเกินเกณฑ์ที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด ทั้งนี้ ให้มีฝาครอบเครื่องกำเนิดพลังงานขนาดปิดเครื่องได้สนิทและสามารถเก็บเสียงได้ตามความเหมาะสม

(ฎ) ระบบไอเสียที่มีเครื่องระงับเสียงมีการบังหรือกันท่อไอเสียมิให้สัมผัสกับวัสดุติดไฟง่าย อันเป็นส่วนประกอบของรถ ส่วนปลายของท่อไอเสียต้องขนานกับผิวทางและตรงไปตามความยาวของรถ

สำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๔ นั้น ส่วนใดส่วนหนึ่งของท่อไอเสียจะต้องไม่อยู่ได้ถึงสำหรับบรรทุก

สำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๕ ที่ใช้ลากจูงรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๑ หรือลักษณะ ๔ ท่อไอเสียจะตั้งขึ้นในแนวตั้ง และไม่ต่ำกว่าส่วนสูงของรถนั้นก็ได้

(ฎ) ระบบส่งกำลังงานประกอบด้วยคลัทช์ เฟืองส่งกำลัง เพลาส่งกำลังข้อต่อต่าง ๆ และเฟืองท้าย สามารถส่งกำลังขับเคลื่อนรถในขณะที่ที่นั่งนักเต็มอัตราบรรทุกได้โดยปลอดภัย และให้มีห่วงหรือโซ่รองรับเพลาส่งกำลังที่ทำด้วยโลหะที่มีขนาดสามารถรองรับเพลาส่งกำลัง ในกรณีที่หลุดหรือขาดไม่ให้กระแทกผิวทางได้

(จ) ระบบสตาร์ทเครื่องกำเนิดพลังงานพร้อมสวิทช์ใช้การได้ดีที่ผู้ขับรถสามารถสตาร์ทเครื่องได้จากที่นั่งผู้ขับรถ

(๓) ระบบไฟฟ้า

ให้ใช้สายไฟที่มีฉนวนหุ้มสาย และมีขนาดเหมาะสมกับปริมาณกระแสไฟฟ้าที่ผ่านในสายนั้น การเดินสายไฟภายในและภายนอกต้องเรียบร้อย และไม่เป็นเหตุให้เกิดการลัดวงจร หรือเกิดอันตรายได้ง่าย ส่วนตัวถังที่ทำด้วยวัสดุสื่อไฟฟ้า ต้องต่อให้ร่วมกับแบตเตอรี่ต้องยึดแน่นกับตัวรถ ในกรณีที่แบตเตอรี่อยู่ในช่องแคบของตัวถัง จะต้องมียึดหรือฉนวนกันตามความเหมาะสมด้วย

(ด) แตรสัญญาณชนิดไฟฟ้าเสียงเดียว ดังพอสมควร ความดังของเสียงแตรจะต้องอยู่ในเกณฑ์ที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด แตรสัญญาณอย่างอื่นนอกจากแตรไฟฟ้าหากจะนำมาใช้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากกรมการขนส่งทางบก ห้ามนำแตรสัญญาณที่มีเสียงทำให้เกิดความรำคาญหรือรบกวนสาธารณสุขมาใช้

(ณ) ถึงข้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องกำเนิดพลังงานซึ่งมีสภาพไม่รื้อซ่อม มีฝาปิดอย่างดีและมีขนาดพอสมควร ติดตั้งไว้ในที่ปลอดภัยซึ่งป้องกัน

เล่ม ๕๕ ตอนที่ ๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕

การเกิดเพลิงไหม้ รวมทั้งท่อส่งเชื้อเพลิงต้องมีสภาพดี ไม่รั่วซึม หรือ
เกิดอันตรายได้ง่าย

(ค) เครื่องวัดความเร็วสามารถอ่านความเร็วของรถเป็นกิโลเมตร
ต่อชั่วโมง คลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละสิบ และจะต้องมีแสงสว่าง
ให้สามารถอ่านความเร็วในเวลากลางคืนได้

(ด) เครื่องบันทึกความเร็วชนิดที่ได้รับความเห็นชอบจากกรมการ
ขนส่งทางบก ซึ่งสามารถบันทึกระยะทาง เวลา และความเร็วของรถ
ตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง บนกระดาษกราฟโดยอัตโนมัติ

ประเภทและลักษณะของรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของที่
บักับให้มีเครื่องบันทึกความเร็วตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กรมการ
ขนส่งทางบกประกาศกำหนด

(๒) ตัวถังยึดติดกับโครงค้ำช้อย่างมั่นคงแข็งแรง สามารถรับ
น้ำหนักเต็มอัตราบรรทุกได้ทุกสภาพการใช้งานของรถ รูปร่างภายนอก
ต้องไม่มีส่วนยื่นที่แหลมหรือคมอันอาจก่อให้เกิดอันตราย แบบตัวถังของ
รถให้เป็นไปตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด หรือตามที่กรมการ
ขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบ แต่ทั้งนี้ จะต้องประกอบด้วย

(ก) ห้องผู้ขับรถทำด้วยโลหะแข็งแรง มีประตูทั้งสองข้าง
มีที่นั่งผู้ขับรถตั้งอยู่ในตำแหน่งเหมาะสมที่สามารถบังคับรถได้ และ
สามารถมองเห็นสภาพการจราจรด้านหน้า ด้านข้าง และด้านหลัง เมื่อ
ใช้กระจกเงาสำหรับมองหลังได้อย่างชัดเจน

ประเภทและลักษณะของรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของที่จะบังคับให้ห้องผู้ขับรถตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด

(๗) กระชกก้นลมหน้า กระชกก้นลมหลัง และส่วนประกอบของตัวถังที่เบ้นกระชก ต้องเป็นกระชกนิรภัยตามที่กรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบ

(๘) กระชกเงาสำหรับมองหลังอย่างน้อย ๑ บาน ซึ่งทำให้ผู้ขับรถมองเห็นสภาพการจราจรด้านข้าง ด้านหลัง และภายในรถได้ทุกขณะ

(๙) เครื่องปั้มน้ำฝน มีใบปั้มน้ำที่กระชกหน้ารถ และมีขนาดที่สามารถปั้มน้ำได้เหนือท่กว้างพอให้ผู้ขับรถมองเห็นสภาพการจราจรด้านหน้ารถได้อย่างชัดเจน

(๑๐) ตัวถังส่วนที่บรรจุทุก ให้มีลักษณะและมาตรฐานตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด แต่ความสูงของตัวถังส่วนที่บรรจุทุกมีลักษณะเป็นกระบะทึบสำหรับรถที่มีน้ำหนักบรรทุกและน้ำหนักบรรทุกรวมกันเกิน ๘,๐๐๐ กิโลกรัม แต่ไม่เกิน ๑๘,๐๐๐ กิโลกรัม เมื่อวัดจากพื้นกระบะจะต้องไม่เกิน ๖๐ เซนติเมตร และสำหรับรถที่มีน้ำหนักบรรทุกและน้ำหนักบรรทุกรวมกันเกิน ๑๘,๐๐๐ กิโลกรัม เมื่อวัดจากพื้นกระบะจะต้องไม่เกิน ๘๐ เซนติเมตร

(๑๑) ตัวอักษร ภาพหรือเครื่องหมายอื่นใดที่ด้านข้าง ด้านหน้าและด้านหลังของตัวถัง ให้เป็นไปตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด หรือตามที่กรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบ

(ข) สีภายนอกซึ่งมีลักษณะเรียบร้อย

(ข) วัสดุสะท้อนแสง

ให้วัสดุสะท้อนแสงสีแดงจำนวน ๒ แผ่น จะเป็นลักษณะกลมมีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๕ เซนติเมตร หรือสามเหลี่ยมด้านเท่า หรือสี่เหลี่ยมจัตุรัส หรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า หมดความยาวด้านละไม่น้อยกว่า ๕ เซนติเมตร ติดทางด้านท้ายรถข้างซ้ายและข้างขวา สูงจากผิวทางไม่น้อยกว่า ๔๐ เซนติเมตร และไม่เกิน ๑.๔๐ เมตร

รถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของที่ส่วนบรรทุกเป็นตู้ทึบ ให้ติดวัสดุสะท้อนแสงสีเหลืองที่มุมส่วนบนของตัวถังด้านท้าย มุมละ ๑ แผ่น

สำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของที่มีวัสดุสะท้อนแสงรวมอยู่กับโคมไฟท้าย จะมีวัสดุสะท้อนแสงตามที่กล่าวมาแล้ว หรือไม่มีก็ได้

(๓) โคมไฟและสัญญาณ

ให้โคมไฟและสัญญาณดังต่อไปนี้ หมดกำลังไฟและความส่องสว่างตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด คือ

(ก) โคมไฟแสงพุ่งไกล แสงขาวหรือเหลืองอ่อน จำนวน ๒ ดวง ติดอยู่ในระดับเดียวกับที่ด้านหน้ารถข้างซ้ายและข้างขวา ห่างละ ๑ ดวง จุกกึ่งกลางโคมไฟห่างจากด้านข้างริมสุดของหน้ารถไม่เกิน ๔๐ เซนติเมตร สูงจากผิวทางไม่น้อยกว่า ๔๐ เซนติเมตร และไม่เกิน ๑.๓๕ เมตร

(ข) โคมไฟแสงพุ่งต่ำ แสงขาวหรือเหลืองอ่อน จำนวน ๒ ดวง ติดอยู่ในระดับเดียวกันที่ด้านหน้ารถข้างซ้ายและข้างขวา ห่างละ ๑ ดวง จุดกึ่งกลางโคมไฟห่างจากด้านข้างริมสุดของหน้ารถไม่เกิน ๔๐ เซนติเมตร สูงจากผิวทางไม่น้อยกว่า ๔๐ เซนติเมตร และไม่เกิน ๑.๓๕ เมตร โคมไฟแสงพุ่งต่ำอาจรวมอยู่ในโคมไฟแสงพุ่งไกล หรือแยกกันก็ได้

(ค) โคมไฟจอด จำนวน ๔ ดวง ติดที่ด้านหน้าและด้านหลังข้างซ้ายและข้างขวา ห่างละ ๑ ดวง โคมไฟด้านหน้าใช้แสงขาวหรือเหลือง ด้านท้ายใช้แสงแดง แต่ละด้านติดอยู่ในระดับเดียวกัน สูงจากผิวทางไม่น้อยกว่า ๓๕ เซนติเมตร และไม่เกิน ๑.๓๕ เมตร โคมไฟจอดท้ายอาจรวมอยู่ในโคมไฟท้าย หรือแยกกันก็ได้

(ง) โคมไฟเลี้ยว ชนิดใช้ไฟกระพริบจำนวน ๔ ดวง ติดที่ด้านหน้าและด้านหลังข้างซ้ายและข้างขวา ห่างละ ๑ ดวง โคมไฟด้านหน้าใช้แสงขาวหรือเหลือง ด้านท้ายใช้แสงแดงหรือเหลือง แต่ละด้านติดอยู่ในระดับเดียวกัน สูงจากผิวทางไม่น้อยกว่า ๓๕ เซนติเมตร และไม่เกิน ๑.๓๕ เมตร โคมไฟทุกดวงในข้างเดียวกันต้องกระพริบพร้อมกันในขณะที่รถเลี้ยวซ้ายหรือเลี้ยวขวา แล้วแต่กรณี โคมไฟเลี้ยวด้านหน้าอาจรวมอยู่ในโคมไฟจอดหน้าหรือแยกกันก็ได้ โคมไฟเลี้ยวด้านหลังอาจรวมอยู่ในโคมไฟจอดท้ายหรือโคมไฟท้าย หรือแยกกันก็ได้

(จ) โคมไฟท้าย แสงแดง จำนวน ๒ ดวง ติดอยู่ในระดับเดียวกันที่ด้านหลังรถ ข้างซ้ายและข้างขวา ห่างละ ๑ ดวง จุดกึ่งกลาง

เล่ม ๕๕ ตอนที่ ๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕

โคมไฟห่างจากด้านข้างริมสุดไม่เกิน ๔๐ เซนติเมตร สูงจากผิวทางไม่น้อยกว่า ๓.๕ เซนติเมตร และไม่เกิน ๑.๒๕ เมตร

(ฉ) โคมไฟหยุด แสงแดง จำนวน ๒ ดวง ติดอยู่ในระดับเดียวกันที่ด้านท้ายรถ ข้างซ้ายและข้างขวา ห่างละ ๑ ดวง จุดกึ่งกลางโคมไฟห่างจากด้านข้างริมสุดไม่เกิน ๔๐ เซนติเมตร สูงจากผิวทางไม่น้อยกว่า ๓.๕ เซนติเมตร และไม่เกิน ๑.๒๕ เมตร โคมไฟหยุดอาจรวมอยู่ในโคมไฟจอดท้ายหรือโคมไฟท้าย หรือแยกกันก็ได้ ถ้ารวมอยู่ในโคมไฟจอดท้ายหรือ โคมไฟท้าย จะต้องมีความสว่างเป็นสามเท่าของโคมไฟจอดท้ายหรือโคมไฟท้ายนั้น และจะให้ความสว่างเฉพาะขณะใช้ห้ามล้อเท่านั้น

(ช) โคมไฟส่องป้ายทะเบียน แสงขาวจำนวนไม่เกิน ๒ ดวง พร้อมทั้งแสงติดอยู่ด้านบนหรือด้านล่างหรือด้านข้างของแผ่นป้ายทะเบียน

(ซ) โคมไฟแสดงส่วนสูง ส่วนกว้าง และลักษณะรถ แสงเขียวที่ด้านหน้าตอนบนหลังการถ จำนวน ๔ ดวง โดยติดดวงริมให้อยู่ห่างจากด้านข้างริมสุดไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร และติดดวงในให้ห่างจากดวงริมเป็นระยะประมาณ ๔๐ เซนติเมตร

สำหรับรถที่มีส่วนบรรทุกเป็นตู้ทึบ หรือมีหลังคาถาวร ให้มีโคมไฟแสงแดงด้านท้ายรถตอนบนหลังคา จำนวน ๒ ดวง ติดไว้ห่างจากด้านข้างริมสุดไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร ด้านละ ๑ ดวง

โคมไฟตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้มีเฉพาะรถที่มีความสูงเกิน ๒.๕๐ เมตร

(ณ) โคมไฟภายใน

ให้มิโคมไฟภายในห้องผู้ขับรถแสงขาว จำนวน ๑ ดวง มีความสว่างพอสมควร สำหรับรถที่ตัวถังส่วนที่บรรทุกสัตว์หรือสิ่งของ เป็นกระบะมีหลังคาถาวร หรือเป็นตึกบ จะติดโคมไฟแสงขาวซึ่งมีความสว่างพอสมควรภายในตัวถังหรือไม่ก็ได้

โคมไฟอื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้ว ถ้าจะนำมาใช้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากกรมการขนส่งทางบก

โคมไฟแสดงส่วนสูง ส่วนกว้าง ลักษณะรถและโคมไฟหลังการรถ สำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของ ในประเภทการขนส่งส่วนบุคคล ถ้าจะเพิ่มจำนวนให้มากกว่าที่กำหนดไว้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากกรมการขนส่งทางบก

ข้อ ๑๖ นอกจากจะต้องมีเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๕ แล้ว

(๑) รถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของ ลักษณะ ๕ ที่ใช้ลากจูงรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๖ จะต้องมีเครื่องต่อพ่วงทำด้วยโลหะแข็งแรงสำหรับยึดแขนพ่วงของรถพ่วง

(๒) รถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของ ลักษณะ ๕ ที่ใช้ลากจูงรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๑ หรือลักษณะ ๘ จะต้องมีจานพ่วงหรืออุปกรณ์ต่อพ่วงอื่นใดที่ได้รับความเห็นชอบจากกรมการขนส่งทางบก ทำด้วยโลหะพร้อมด้วยเครื่องสำหรับล็อกสลักพ่วงของรถกึ่งพ่วงหรือรถกึ่งพ่วงบรรทุกสัตว์ เพื่อบริการให้หลุดจากกันในขณะที่ใช้งาน

ข้อ ๑๓ นอกจากจะต้องมีเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๕ แล้ว รถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของของลักษณะ ๔ จะต้องมีเครื่องดับเพลิงติดตั้งในที่เหมาะสมพร้อมที่จะใช้ได้ทุกขณะ ขนาด จำนวนและคุณภาพของเครื่องดับเพลิงให้เป็นไปตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด

ส่วนที่ ๒

เครื่องอุปกรณ์และส่วนควบของรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของ

ลักษณะ ๖ ลักษณะ ๗ และลักษณะ ๘

ข้อ ๑๔ รถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของของลักษณะ ๖ ลักษณะ ๗ และลักษณะ ๘ จะต้องมีเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบ ดังต่อไปนี้

(๑) คัสซ์ ตามแบบที่กรมการขนส่งทางบกเห็นชอบให้ใช้เป็น คัสซ์รถบรรทุก แต่ทั้งนี้ จะต้องประกอบด้วย

(ก) โครงคัสซ์ ทำด้วยโลหะแข็งแรงตลอดความยาวของตัวรถ เมื่อต่อตัวถังแล้ว สามารถรับน้ำหนักเต็มอัตราบรรทุกได้ทุกสภาพการใช้งานของรถ

สำหรับโครงคัสซ์ของรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๘ ต้องสามารถปรับขนาดความยาวได้

โครงคัสซ์ส่วนหน้าของรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๗ และลักษณะ ๘ ให้มีสลักพ่วงทำด้วยโลหะขนาดพอสมควร สำหรับต่อกับงานพ่วงของรถลากจูงได้โดยเฉพาะ

(ข) กงล้อและยาง

กงล้อทำด้วยโลหะ และยางเป็นชนิดกลวงสุบลม ที่มีขนาดสามารถรับน้ำหนักเต็มอัตราบรรทุกได้โดยปลอดภัย

(ค) เพลาล้อ ที่มีขนาดสามารถรับน้ำหนักเต็มอัตราบรรทุกได้โดยปลอดภัย

(ง) สปริง ที่มีขนาดสามารถรับน้ำหนักและการสั่นสะเทือนของตัวรถขณะบรรทุกเต็มอัตราได้โดยปลอดภัย

(จ) แผ่นบังโคลน ที่ล้อทุกล้อ มีขนาดอย่างน้อยเต็มความกว้างของยางล้อ ทำด้วยโลหะหรือยางหรือวัสดุอื่นใด สำหรับล้อหลังสุดของรถ ส่วนล่างสุดของแผ่นบังโคลน ต้องสูงจากพื้นราบไม่เกิน ๒๕ เซนติเมตร

(ฉ) ระบบห้ามล้อ จะต้องเป็นระบบที่สามารถห้ามล้อได้โดยใช้เครื่องห้ามล้อจากรถลากจูง และต้องมีระบบห้ามล้อฉุกเฉิน ที่สามารถทำให้รถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๖ ลักษณะ ๗ และลักษณะ ๘ หยุดได้โดยอัตโนมัติ ในกรณีที่รถดังกล่าวหลุดจากรถลากจูง

(ช) ระบบไฟฟ้า ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๐ (๑) (ฉ)

(๒) ตัวถัง ยึดติดกับโครงค้ำอย่างมั่นคงแข็งแรง สามารถรับน้ำหนักเต็มอัตราบรรทุกได้ทุกสภาพการใช้งานของรถ รูปร่างภายนอกต้องไม่มีส่วนยื่นทิ่มแหลมหรือคมอันอาจก่อให้เกิดอันตราย แบบตัวถังของรถ

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕

ให้เป็นไปตามที่กรรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด หรือตามที่กรรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบ แต่ทั้งนี้ จะต้องประกอบด้วย

(ก) ส่วนประกอบของตัวถังที่เป็นกระจก ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๕ (๒) (๗)

(ข) ตัวถังส่วนที่บรรทุก ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๕ (๒) (๖)

(ค) สีภายนอกซึ่งมีลักษณะเรียบร้อย

(ง) วัสดุสะท้อนแสง

ให้วัสดุสะท้อนแสงสีเหลือง จะเป็นลักษณะกลม มีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๕ เซนติเมตร หรือสามเหลี่ยมด้านเท่า หรือสี่เหลี่ยมจัตุรัส หรือสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่มีความยาวด้านละไม่น้อยกว่า ๕ เซนติเมตร ติดที่ด้านหน้ารถข้างซ้ายและข้างขวา และที่ด้านข้างตอนหน้าและตอนท้ายทั้งสองด้าน แห่งละ ๑ แผ่น สูงจากผิวทางไม่น้อยกว่า ๔๐ เซนติเมตร และไม่เกิน ๑.๔๐ เมตร

รถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของของลักษณะ ๖ หรือลักษณะ ๗ ที่ส่วนบรรทุกเป็นตู้หีบ ให้ติดวัสดุสะท้อนแสงสีเหลืองที่มุมส่วนบนของตัวถังด้านท้าย มุมละ ๑ แผ่น

สำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของที่มีวัสดุสะท้อนแสงรวมอยู่กับโคมไฟท้าย จะมีวัสดุสะท้อนแสงตามบรรทุกหนึ่งหรือไม่กี่ได้

(๓) โคมไฟและสัญญาณ

ให้โคมไฟและสัญญาณดังต่อไปนี้ ที่ทำงานได้ร่วมกับรถที่ใช้ลากจูง และมีกำลังไฟและความส่องสว่างตามที่กรรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด คือ

(ก) โคมไฟจอด ที่ด้านท้ายข้างซ้ายและข้างขวาแห่งละ ๑ ดวง ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๕ (๓) (ก)

(ข) โคมไฟเลี้ยว ที่ด้านท้ายข้างซ้ายและข้างขวา แห่งละ ๑ ดวง ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๕ (๓) (ง)

(ค) โคมไฟท้าย ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๕ (๓) (จ)

(ง) โคมไฟหยุด ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๕ (๓) (ฉ)

(จ) โคมไฟส่องป้ายทะเบียน ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๕ (๓) (ซ)

(ฉ) โคมไฟภายใน ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๕ (๓) (ณ)

โคมไฟอื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้ว ถ้าจะนำมาใช้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากกรรมการขนส่งทางบก

โคมไฟแสดงส่วนสูง ส่วนกว้าง ลักษณะรถ และโคมไฟหลังการรถสำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของ ในประเภทการขนส่งส่วนบุคคล ถ้าจะเพิ่มจำนวนให้มากกว่าที่กำหนดไว้ต้องได้รับความเห็นชอบจากกรรมการขนส่งทางบก

ข้อ ๑๕ นอกจากจะต้องมีเครื่องหมายและส่วนควบตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๔ แล้ว รถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของของลักษณะ ๖ จะต้องมีเครื่องหมายและส่วนควบดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) อุปกรณ์ต่อพ่วง ซึ่งได้แก่แขนพ่วง ทำด้วยโลหะขนาดพอสมควร สามารถลากจูงได้ในขณะบรรทุกเต็มอัตรา และสามารถเคลื่อนตัวขึ้นลงได้ พร้อมทั้งมีจานหมุน ทำด้วยโลหะหรืออุปกรณ์ต่อพ่วงอื่นใดที่ได้รับความเห็นชอบจากกรมการขนส่งทางบก ติดบนเพลาล้อหน้า ทำให้ล้อคู่หน้าเลี้ยวตามรถลากจูงได้โดยปลอดภัย และให้มีเครื่องบังคับให้รถพ่วงขณะต่อกับรถลากจูงสามารถถอยหลังได้ ความยาวของแขนพ่วง ให้เป็นไปตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด

(๒) แผ่นโลหะรูปสี่เหลี่ยมมุมฉาก ความยาวไม่น้อยกว่าด้านละ ๓๐ เซนติเมตร พื้นสีขาวหรือสีเหลือง ขอบสีแดง ความกว้างของขอบสีแดงกว้างไม่น้อยกว่า ๓ เซนติเมตรโดยรอบสามารถสะท้อนแสงมองเห็นได้ชัดเจนในเวลากลางคืนระยะไม่น้อยกว่า ๑๕๐ เมตร ตรงกลางมีรูปรถพ่วงหรืออักษรไทยว่า “รถพ่วง” สีดำ ติดอยู่ที่ด้านท้ายในระดับสูงไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร และไม่เกิน ๑.๕๐ เมตร

ส่วนที่ ๓

ขนาดของรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของ

ข้อ ๒๐ รถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของ ให้มีขนาดตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

(๑) ความกว้าง เมื่อวัดจากส่วนที่กว้างที่สุดของตัวถังรวมส่วนประกอบข้างตัวถังที่ยื่นออกจากตัวถัง แต่ไม่รวมกระจกเงาสำหรับมองหลังด้านข้าง จะต้องไม่เกิน ๒.๕๐ เมตร และตัวถังหรือส่วนประกอบของตัวถังจะยื่นเกินขอบข้างด้านนอกของเพลาท้ายได้ไม่เกิน ๑.๕ เซนติเมตร

(๒) ความสูง เมื่อวัดจากพื้นราบถึงส่วนที่สูงที่สุดของรถ จะต้องไม่เกิน ๓.๘๐ เมตร เว้นแต่รถกระบะบรรทุกหรือรถตู้บรรทุกที่มีความกว้างไม่เกิน ๒.๓๐ เมตร ให้มีความสูงได้ไม่เกิน ๓ เมตร

(๓) ความยาว

ความยาวของรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๑ ลักษณะ ๒ ลักษณะ ๓ ลักษณะ ๔ ลักษณะ ๕ และลักษณะ ๕ เมื่อวัดจากกันชนหน้าถึงส่วนท้ายสุดของรถจะต้องไม่เกิน ๑๐ เมตร

ความยาวของรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๖ เมื่อวัดจากส่วนหน้าสุดไม่รวมแขนพ่วงถึงส่วนท้ายสุดของรถ จะต้องไม่เกิน ๘ เมตร

ความยาวของรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๑ และลักษณะ ๘ เมื่อวัดจากส่วนหน้าสุด ถึงส่วนท้ายสุดของรถ จะต้องไม่เกิน ๑๒.๕๐ เมตร

(๔) ส่วนยื่นหน้า

ส่วนยื่นหน้าของรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๑ ลักษณะ ๒ ลักษณะ ๓ ลักษณะ ๔ ลักษณะ ๕ ลักษณะ ๖ และลักษณะ ๘ เมื่อวัดจากส่วนหน้าสุดของรถ ไม่รวมกันชนถึงศูนย์กลางเพลาล้อหน้า จะต้องไม่เกินกึ่งหนึ่งของช่วงล้อ

ส่วนยื่นหน้าของรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๑ และลักษณะ ๔ เมื่อวัดจากส่วนหน้าสุดของรถไม่รวมกันจนถึงศูนย์กลางสลักพ่วง จะต้องไม่เกินกึ่งหนึ่งของช่วงล้อ

ช่วงล้อ หมายความว่า ระยะระหว่างศูนย์กลางเพลาล้อหน้าสุดของรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๑ ลักษณะ ๒ ลักษณะ ๓ ลักษณะ ๔ ลักษณะ ๕ ลักษณะ ๖ และลักษณะ ๘ หรือศูนย์กลางสลักพ่วงของรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๑ และลักษณะ ๔ ถึงศูนย์กลางเพลาท้าย หรือถึงศูนย์กลางระหว่างเพลาคู่ท้ายในกรณีเป็นเพลาคู่

(๕) ส่วนยื่นท้าย

ส่วนยื่นท้ายของรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๑ ลักษณะ ๒ ลักษณะ ๓ ลักษณะ ๔ ลักษณะ ๕ ลักษณะ ๖ และลักษณะ ๘ เมื่อวัดจากส่วนท้ายของตัวถึงส่วนบรรทุกไม่รวมกันจนถึงศูนย์กลางเพลาล้อท้าย หรือศูนย์กลางระหว่างเพลาคู่ท้ายในกรณีที่เพลาท้ายเป็นเพลาคู่ จะต้องมีความยาวไม่เกินกึ่งหนึ่งของช่วงล้อ เว้นแต่รถที่มีส่วนบรรทุกสัตว์หรือสิ่งของเป็นคอก และรถถมทางขนลงหรือติดตั้งอุปกรณ์ในการขนถ่ายสัตว์หรือสิ่งของที่ด้านท้ายส่วนบรรทุก ให้มีความยาวได้ไม่เกินสองในสามของช่วงล้อ

ส่วนยื่นท้ายของรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของลักษณะ ๑ หรือลักษณะ ๘ เมื่อวัดจากส่วนท้ายสุดของตัวถึงส่วนบรรทุกไม่รวมกันจนถึงศูนย์กลางระหว่างเพลาคู่ท้ายในกรณีที่เพลาท้ายเป็นเพลาคู่ จะต้องมีความยาวไม่เกินสองในห้าของช่วงล้อ

เล่ม ๕๕ ตอนที่ ๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕

ข้อ ๒๑ รถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของของลักษณะ ๕ ลักษณะ ๖
ลักษณะ ๗ และลักษณะ ๘ ซึ่งเป็นรถบรรทุกเฉพาะกิจจะมี ความกว้าง
ความสูง ความยาว ส่วนยื่นหน้าและส่วนยื่นท้าย เกินกว่าที่กำหนดไว้ใน
ข้อ ๒๐ ก็ได้ หากมีความจำเป็นตามลักษณะของการใช้งานเฉพาะกิจ
แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากกรมการขนส่งทางบก

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๔

ร้อยตำรวจโท ชาญ มนุชธรรม

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากมาตรา ๓๑
วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติว่า รถที่
ใช้ในการขนส่งต้องมีสภาพมั่นคงแข็งแรง มีเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบถูกต้อง
ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้